

DR. JUHÁSZ ERIKA
DR. MÁRKUS EDINA

Képzések a Debreceni Egyetemen, különös tekintettel a közösség szervezés alapszakra

Múlt – jelen

A Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Művelődéstudományi és Humán Tanulmányok Tanszéke első képzése a Durkó Mátyás és munkatársai által életre hívott népművelés szak volt. 1956 óta folyik ilyen jellegű képzés egyetemünkön, itt jött létre az országban először a képzés. Az eltelt több mint hat évtizedben a népművelés szak folytatásaként értelmezhető közművelődési előadó, művelődési és felnőttképzési menedzser, művelődésszervező egyetemi szakokat gondoztuk. A 2006-os bolognai átalakulás óta alap- és mesterszakokért egyaránt felelős a tanszékünk: kezdetben az andragógia alap- és mesterszakot, ma a közösség szervezés alapszakot, a közösségi művelődés tanári mesterszakot, az andragógia mesterszakot, valamint a kulturális mediáció mesterszakot gondozzuk. Így elmondható, hogy a Debreceni Egyetemen 1956-tól folyamatosan működik a felnőttek képzésével és működésével foglalkozó egyetemi képzés, országos bevezetésétől, 1993 óta pedig doktori képzés is.

2017-től indulhatott országosan a közösség szervezés alapszak. A Debreceni Egyetemen egyre nő-

vekvő érdeklődés övezi a szakot. A felvételi adatok alapján évről évre nő a jelentkezők és a felvett hallgatók száma, 2017-ben a 42 főt, 2019-ben pedig már a 60 főt is elérte a felvettek száma.

Kulturális közösség szervező és humánfejlesztő szakirányokat választhatnak nálunk a 3. félév végén a hallgatók. Tapasztalatunk az, hogy addigra kialakul: a kulturális vagy a felnőttképzési terület iránt élénkebb-e a hallgatók érdeklődése, tehát szerencsés ez a másfél év utáni választási lehetőség. Érzékelhető, hogy számos hallgató mindkét szakirányt szívesen elvégezné, mindkét irány érdeklő, és ezáltal két szakmai területhez kapcsolódó végzettséget is szerezhetnének, erre azonban jelenleg nincs lehetőség. A Debreceni Egyetemen hozzávetőleg ugyanolyan arányban választják a két szakirányt. Az is ideális helyzet, hogy mindkét szakirányra épülően van mesterszakunk is (andragógia MA és kulturális mediáció MA), és a doktori képzési szint is elérhető az Egyetemünkön a tudományos, kutatói életpálya iránt érdeklődőknek a Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Nevelés- és Művelődéstudományi Programjában.

Szilárd elméleti alapon nyugvó gyakorlati képzés – projektszemléletű oktatás

Az alapozó elméletibb jellegű első két félév során számos lehetőséget nyújtunk a hallgatóinknak, hogy megismerjék a város, sőt a régió kulturális és felnőttképzési intézményeit, tesszük ezt egy-egy óra keretébe ágyazva és külön intézménylátogatási kurzusokon mind kulturális, közművelődési intézményeknél (közte a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságán), mind felnőttképzési és HR-egységeknél. Az intézménylátogatások nagymértékben segítik a szakmai gyakorlatok helyszínének kiválasztását, információkat adva az egyes intézményekről, szervezeteikről, valamint a személyes találkozások segítségével kapcsolati tőkét teremtve. Sok esetben visszahívunk volt hallgatóinkat órai és rendezvénykeretekben is, hogy beszéljenek a tapasztalataikról. Az alapok elsajátítása mellett tehát már próbálunk a szakma bemutatására törekedni. Majd a gyakorlati tantárgyak keretében egyre

több projektszemléletű feladatot, elemet építünk be. Ilyen tantárgyi projekt keretében született meg a Falusétával a településfejlesztésért kötet. A közösségi művelődés módszertana tantárgy keretében a hallgatók megismerkedtek a közösségi művelődés fogalmával, gyakorlatával, valamint a közösségi művelődés során alkalmazott módszerekkel, ezen túl azonban a kurzus lehetőséget teremtett a részletesen megismert módszerek gyakorlatban történő alkalmazására, projektmunkára. A hallgatók közül legtöbben a Faluséta módszert választották, amellyel elkészítették egy kiválasztott település komplex települést bemutató programját. Marosán Gréta nemzeti felsőoktatási ösztöndíjas hallgatónkkal közösen egy elektronikus kiadványt szerkesztettünk az ily módon létrejött faluséta programokból. Faluséta a településfejlesztésért címmel jelent meg a kiadvány, amelyben 20 tanulmány a hallgatók munkája. A kurzus és a kötet a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóóságával együttműködésben valósult meg. (1. kép)

2. kép: Közösségi felmérés Földesen

A megye és időnként a szomszéd megyék településein közösségi felmérést végeznek a hallgatóink közösségfejlesztési tematikájú tantárgyaik terepmunkáin. Legutóbb Földesen jártunk, ahol megismerhették a település múltját, jelenét, jövőbeli elképzeléseit a település vezetői, intézményvezetői bemutatása által, falusétával megismerték a település szerkezetét, jeles intézményeit, sőt mendemondáit. Ezt követően pedig háztartási kérdőíveket készítettek a lakosokkal, megismerve véleményüket, javaslataikat a falu fejlesztési lehetőségeiről. Esténcént közösségi programokon vettek részt, amelyben közös néptánc tanulás is helyet kapott. (2. kép)

A tanszékünk által szervezett konferenciákon a hallgatók részt vesznek, de nem passzív megfigyelők csupán, hanem aktívan bekapcsolódnak különböző munkafolyamatokba. Összekapcsoljuk így a rendezvényszervezés elméleti ismereteit és gyakorlatát, a gyakorlati jegyüknek feltétele is ez a gyakorlati munka, amelyre nemcsak a tanszéki rendezvényeken, hanem az egyetemi rendezvényeken is lehetőséget biztosítunk (pl. Állásbörze, DExpo, Campus Fesztivál stb.). (3. kép)

Kutatások, együttműködések

Az oktatás és a kutatás szorosan összekapcsolódó tevékenységekként vannak jelen a Debreceni Egyetemen. Kiemelt feladatnak tekintjük a tehetséggondozást, amelynek több kerete adott hallgatóinknak, így pl. bekapcsolódhatnak a Debreceni Egyetem Tehetséggondozó Programjába (DETEP), valamint a Hatvani István Szakkol-

3. kép: Hallgatóink tapasztalatszerzése konferencián

Falusétával a településfejlesztésért

1. kép: Falusétával a településfejlesztésért kötet borítója

légió, a tanszéki Tudományos Diákköri Műhely, valamint a Felsőoktatási Kutató és Fejlesztő Központ (CHERD) munkájába. Az oktatóink tudományos tevékenységük, doktori és egyéb kutatómunkájuk eredményeit az oktatásban felhasználják, prezentálják a hallgatók felé. A hallgatóknak számos lehetőségük van személyesen is bekapcsolódni ezekbe a kutatásokba, amelyek révén személyes tapasztalataik során tanulnak. Külön kurzus, a Nevelés- és művelődéstudományi kutatások szolgálja ezt a tevékenységet.

Az utóbbi években eredményesen pályázik a Bölcsészettudományi Kar a Nemzeti Tehetség Program felsőoktatási témájú pályázatán, ennek keretében a hallgatóink számára tudománymenedzsment, tudományos szerzés, tudománykommunikáció témakörben 20 órás kurzusokat tartunk. Az Egyetem Soó Rezső Kutatóházában, Síkfőkúton műhelymunkát szervezünk, amelyben az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára készítjük fel a hallgatóinkat, és karriertervezési ismereteket adunk át nekik, főként résztvevő-központú módszereket alkalmazva. (4-5. kép)

A kutatásokban, kutatási együttműködésekben kiemelt szerepe van 2019-től a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Tudományos és Kutatási Programjának. 2019-ben három egyéni kutatói pályázatot nyertek el tanszékünk hallgatói és témavezetőik (Fekete Rita – témavezetője dr. Juhász Erika, Halász Dániel – témavezetője dr. Herczegh Judit, Marosán Gréta – témavezetője dr. Márkus Edina), 2020-ban pedig újabb három hallgatói egyéni kutatói pályázat (Kiss Edit – témavezetője dr. Márkus Edina, Oszterman Dorottya – témavezetője dr. Erdei Gábor, Pető Lilla – témavezetője dr. Juhász Erika), valamint kutatócsoportos pályázat (Helyzetkép az erdélyi magyar kulturális intéz-

4. kép: Országos Diákköri Konferenciára szánt pályamunka bemutatása a Soó Rezső Kutatóházban

5. kép: Karriertervezési tréning a Soó Rezső Kutatóházban

ményrendszerrel) címmel) nyertessei lehettünk.

Évről évre tanulmányi útra invitáljuk a hallgatóinkat, ahol a kulturális és felnőttképzési terület országos hatókörű intézményeit látogatjuk meg Budapesten alkalmanként egy, illetve kétnapos program keretében. (6. kép)

Együttműködési hálózata kiemelkedő a tanszékünknek. Számos kulturális és felnőttképzési

szervezettel, intézménnyel munkálkodunk együtt az előzőekben bemutatott tevékenységekben (intézménylátogatás, közös kurzusok, szakemberek meghívása, látóút stb.), és az általuk szervezett tevékenységekben, megvalósított projekteknél. Támogatjuk kölcsönösen egymást a gyakornoki, szakmai gyakorlati rendszerben, szakmai tanácsadásban, ismeretterjesztésben, előadások tartásában.

6. kép: Tanulmányi kiránduláson a Művészetek Palotájában

Az együttműködésekben lehetőség nyílik határon túli magyar partnerszervezetekkel kapcsolatba kerülni, oda ösztöndíjasként vagy gyakoronokként bedolgozni, valamint az Erasmus ösztöndíjak segítségével a világ számos pontjára eljuthatnak hallgatóink résztanulmányok teljesítésére Lengyelországtól Spanyolországig, Angliától Koreáig. A számos együttműködésben az elmúlt öt évben kiemelkedő a Nemzeti Művelődési Intézettel való együttműködésünk közös kötetekben, szakmai gyakorlatban, az Intézet által szervezett közös-

ségszervezés táborokban, tudományos kutatásokban. Emellett kiemelhetjük a civil szervezetekkel való együttműködések. A Tanszék hallgatói által az 1990-es évek elején alapított Nullpont Kulturális Egyesület munkájába vonjuk be a hallgatókat, valamint számos szervezettel szervezünk közösen programokat, vagy kapcsolódunk be az általuk szervezett tevékenységekbe (pl. KultúrÁsz Közhasznú Egyesület, Köz-Pont Egyesület, Doktoranduszok Kiss Árpád Közhasznú Egyesülete, Életvonal Alapítvány). (7. kép)

7. kép: Tanulási Fesztiválon a KultúrÁsz Közhasznú Egyesülettel és Nullpont Kulturális Egyesülettel együttműködésben

Ismerkedés, szabadidő, rekreáció

A hallgatókkal közösen számos programot szervezünk, így „munka” közben tanulnak. Bekapcsolódunk a szeptemberi Kutatók éjszakája országos rendezvénysorozatba önálló programokkal, amellyel a középiskolások, más szakos egyetemi hallgatók és Debrecen lakossága számára is elérhetővé tesszük a szakmánk egy-egy szeletének érdekes, és közérdeklődésre számot tartó kutatási eredményeit. (8. kép)

Minden induló évfolyamnak csapatépítő tréninget tartunk, és vetélkedővel egybekötött szakeket rendezünk. Ennek szervezésével mindig az aktuális másodévfolyamot bízunk meg. (9. kép)

A Debreceni Egyetem középiskolás beiskolázási rendezvényén a DExpo-n is vállalnak feladatokat a hallgatóink, többek között egy egyetemismereti óriás társasjáték játékmesterei. Ezt a társasjátékot egy korábbi, még andragógia szakos évfolyam készítette a Debreceni Egyetem Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ

8. kép: Kutatók éjszakája 2017-es tanszéki rendezvényének plakátja

9. kép: Szakeket a Nagyerdei Víztoronyban

megbízásából, és azóta is sikeresen használjuk minden egyetemi rendezvényen. (10. kép)

Minden évben egy könyvfenyőt építünk a Főépület Díszudvarához közeli tanszékünk előtt az ünnepre hangolódva, valamint már 7 éve Adventi készülődés programon közösen búcsúztatjuk az évet. Itt a hallgatókkal közösen díszeket készítünk, saját készítésű sütemények és ronda pulcsik versenyeznek, és vendégül látunk hátrányos helyzetű gyerekeket, fiatalokat, velük töl-

tünk egy délutánt. Évente kiválasztunk egy támogatásra méltó szervezetet, és számukra gyűjtést is szervezünk: hol tartós élelmiszereket, hol édességeket, hol játékokat (pl. Reménysugár Gyermekotthon lakóinak, Nagylétei óvodásoknak, BikeMaffia által ellátott hajléktalanknak). (11. kép és 12. kép)

Májusban Szaknapokat szervezünk, általában a harmadéveseink bevonásával. Ebben a programsorozatban kötetlenebb formában szakmai és kulturális programokon is-

10. kép: Egyetemismereti óriás társasjáték hallgatóink vezetésével

merhetik meg a szakmát és egymást hallgatóink. Ilyenkor visszahívunk volt hallgatóinkat, hogy beszámoljanak eredményeikről, a munkaerő-piac elvárásairól, és egy-egy rendhagyó előadást vagy foglalkozást tartsanak. (13. kép és 14. kép)

A hallgatóknak önmegvalósításra is van módjuk. Például a Filmeszé elnevezésű filmklub teljesen hallgatói kezdeményezésre indult el, alulról szerveződik. Az ötletet Ondi Árpád hallgatónk találta ki, de a megvalósítást a csoport tagjai közösen végzik. A filmklub lényege, hogy egy olyan közösség jöjjön létre, ahol kötetlenül beszélgetnek filmekről egymással a csoport tagjai. A karantén időszak alatt is heti rendszerességgel működik a klub online platformon keresztül.

11. kép: A hallgatók által épített könyvfenyő a tanszéki folyosón

12. kép: Adventi készülődés

13. kép: Juha Richárd Munkácsy Mihály-díjas szobrászművész által vezetett szoborséta a Debreceni Egyetem campusán

Szintén a karantén idején, 2020 áprilisában online Költészet Napi programot szerveztünk hallgatóinkkal közösen, és 2020 őszén pedig online Fotópályázatot hirdettünk az Én egyetemem címmel. (15. kép)

Összességében elmondhatjuk, hogy a közösségszervezés szak indítása óta igen sikeres 3 év van mögöttünk. A növekvő hallgatói

létszám, a felvett hallgatóink kezdeményező szemlélete, elhivatottsága, a sok közös tevékenység tartalmas éveket nyújthat számunkra. Az első végzett közösségszervezés szakos hallgatók (30 fő) köréből több mint fele tanul tovább, 11 fő

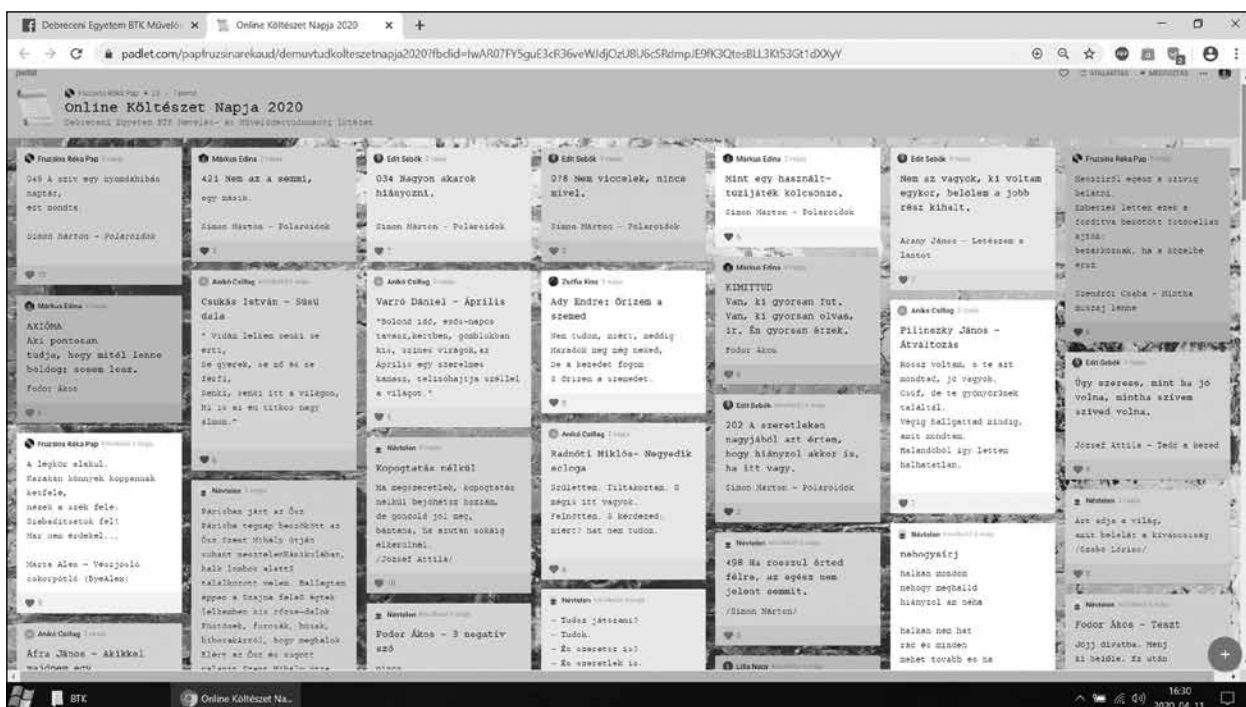
DR. JUHÁSZ ERIKA PhD – bemutatkozása a 12. oldalon olvasható

DR. MÁRKUS EDINA PhD – bemutatkozása a 17. oldalon olvasható

14. kép: Beszélgetés volt hallgatóinkkal és debreceni sikeres vállalkozókkal a munkaerő-piaci elvárásokról

a kulturális mediáció MA szakon, 7 fő az andragógia MA szakon folytatta tanulmányait, ami szintén jól mutatja a hallgatók elkötelezettségét, szakmai motivációját, mivel a mesterszakos továbbtanulási arányoktól (országosan szakonként eltérő, de átlagosan kb. 30%-os) jelentősen magasabb a továbbtanulási arányuk.

15. kép: Online Költészet Napja 2020